መሪሕነት ህ.ግ.ሓ.ኤ ምዓስ ተጸይቑ ?
ካብ ሓለዋ-ሰውራ ብትኣምራት ተረፍኩ
ታሽዓይ ክፍሊ

ከምቲ ኣብ መጀመርታ ጽሑፈይ ዝገለጽኩዎ፡ ኣነ ናብ ህ.ግ.ሓ.ኤ ክኸይድ ከሎኹ ወተሃደራት ጸላኢ ክቐትልን ብወተሃደራት ጸላኢ ክቕተልን እምበር እዚ ኩሉ መከራ ኣብ ህ.ግ.ሓ.ኤ ከም ዝነበረ ኣይፈልጥን ነበርኩ። ብጅምላ ምሕሳብን ምዝራብን ናይ ሓንጎል ስራሕ የቃልል ስለ ዝነበረ ከም ህዝበይ ጅምላዊ ኣተሓሳስባ ነበረኒ።

ጀብሃ፡ መስዋእቲን መቑሰልቲን ምእንቲ ከውሕዱ "ኣጥቂዕካ ምህዳም" ዝብል ናይ ውግእ ስልቲ ክጥቀሙ ከሎው፡ ወይዞም ሃደምቲ ንብሎም ነበርና። ተጋዳላይ ዓማ ተባዕታይ ማንቲለ፡ ታንኪ እንተ ርኣየስ ንድሕሪት ዝእለ ቢልና እውን ደረፍናሎም። ተጋዳላይ ጀብሃ መቐየርታ ክዳውንቱን ውልቃዊ ቀንጠመንጢን ኣብ ሳንጣኡ ተሰኪሙ እንተኸደ፡ እዚኦም ኣድሓርሓሪቲ ርእሰማላውያን ኢዮም በልና። ህ.ግ.ሓ.ኤ ግና ግላዊ ንብረት ኣይትፈቅድን ኢያ ገስጋሲት ስለ ዝኾነት ንብል ነበርና። ኣብ ሃገረሰብ መግቢ ክንእክብ ከሎና፡ ጀብሃ ገንዘቦም ከፊሎም እንቛቑሖ ዓድጉልና እንተበሉና፡ ንኡስ ብርጅዋ ንብሎም ነበርና። ህ.ግ.ሓ.ኤ ግና ከይከፈሉ ስለ ዝበልዑ፡ ገስገስቲ ንብሎም ነበርና። ተጋደልቲ ጀብሃ እንተወለዱ፡ "ወይዛ ቀያሕ ቆልዓ ተጋዳሊት ዓማ፡ ኣብ ክንዲ ካላሺን ቆልዓ ተሰኪማ" ዝብል ደርፊ ደረፍናሎም። ዋላ ኣብቲ ጀብሃ ብዙሓት ክርስትያን ተጋደልቲ ዝነበርዋ ግዜ እውን፡ ጀብሃ ናይ ኣስላም ኢያ ንብል ነበርና።

ሓንጎለይ ብመሪሕነት ህ.ግ.ሓ.ኤ ስለ ዝትሓጽበ ኣብ ሞንጎ ጸላኢን ጀብሃን ብዙሕ ፍልልይ ይገብር ኣይነበርኩን። ግና ከምዮ ዛንታ ደብተራን ሓንቲ ብዓልቲ ሓዳርን ኮንኒ። እቲ ዛንታ ክነግረኩም።

ሓንቲ ብዓልቲ ሓዳር ውሽማ ሓዘት። ሰብኣያ ክትፈትሕ ክኣ ብዙሕ ተገላበጠት። ዓበይቲ ዓዲ ክኣ ነዞም ሰብ ሓዳር ክዓርቅዎም ፈተኑ። ሰበይቲ ግና ዘበት በለት። መቸም ደብተራ ኩሉ ነገር ይኽእል ኢዩ እንዲዩ ዝብሃል፡ ደብተራ ነዞም ሰብ ሓዳር ክዓርቕ ተለመነ እሞ ንሱ ክኣ ሕራይ በለ። እታ ሰበይቲ ንደብተራ እውን ዘበት በለቶ። ድሓር ኣቲ ደብተራ " እቲ ትኣምንዮ ኣንተ ጠለመኪስ እንታይ ትገብሪ? " ቢሉ፡ ኣተሓሳሰባ እሞ ሰበይቲ ሕራይ ይዕረቕ በለት። (እቲ ደብተራ ኢዩ ተወሺሙዋ ነቢሩ።)

ኣነ ክኣ ምዓልተይ ስለ ዘይተወድኣት ኣብ ዒላ ጻዕዳ፡ ጀብሃ ኣብ ጥቓና ኮይኖም ይዋግኡ ምንባሮም ርኣኹ። ብዙሓት ብጾተይ ተሰዊኦምን ቖሲሎምን ርኣኹ። ዝተረፉ ብጾተይ እውን ሞራሎም ኣውዲቖም ነበሩ። ጥቓ ሱዳን ምንባርና ፈለጥኩ። "ሓጺን ምስ ረሰነ ናብ ድላይካ ትጠውዮ" ከም ዝብሃል፡ እዛ ግዜ እንተ ኣሕሊፈያ ክጠፍእ ኢየ ቢለ፡ ወይ ናብ ሱዳን ወይ ናብ ጀብሃ ገጸይ ክኸይድ ቢለ ናብ ድሕሪ ድፋዕ ሃደምኩ። ኣብ ጀብሃ ክኣ ዓለብኩ። ግና ክሃድም ከሎኹ እውን ምዓልተይ ድኣ ዘይኣኸለት ኮይና እምበር ካብ ናይ ድሕነተይ ናይ ጥፍኣተይ ዕድል ይልዕል ነበረ። ስሰዐ ድኣ ከይመስል እምበር፡ ኣምላኽ ካብ ሞትን፡ ርእሰ-ቅትለትን፡ ማእሰርቲን፡ ምምራኽን ንክሃድም መሪሑ ኣውጺኡኒ ቢለ ይኣምን።

ኣብ ጀብሃ ገለ ዓሰርተ ኻሸውን ተጋደልቲ ሕ.ግ.ሓ.ኤ-ነበር ኣብ ኣደቡሓ ንሕለው ነበርና። ትንሳኤ 1979 ነበረ። ወዮም ብውድብ ኣስላም ዝፈልጦም ዝነበርኩ ጀብሃ ክኣ፡ ሎሚ ብዓል ትንሳኤ ኢዩ ቢሎም፡ በጊዕ ሓሪዶም እጃምና ሃቡና። (ሓበሬታ፡ ኣብ ሻዕቢያ ተሰፋ ምስ ቆረጽኩ ሓንቲ ምዓልቲ ጸሎት ክገብር ረኺቡኒ እሞ፡ ተነቐፍኩሉ። ኣቋረጽኩዎ እውን።) ኣነ ክኣ ለካሚኻ መልኣኽን ቀዳዊኻ ሰይጣንን ኣሎ ክምዝብሃል ኣዚየ ተደነቕኩ። ኣብቲ ኣብ ጀብሃ ዝነበርኩሉ ግዜ እውን፡ ናይ ጀብሃን ሻዕቢያን ፍልልይ ናይ ብርሃንን ጸልማትን ፍልልይ ምዃኑ ኣረጋገጽኩ።

ደጊመ ከብርሆ ዝደሊ። ናተይ ቃልሲ፡ ኣነ ባርያ ኮይነ ንህዝበይ ነጻ ከውጽእ ኣይክእልን ኢየ ዝብል ዕላማ ተኸቲለ፡ ንነጻነተይ ክቃለስ ኢየ ፈቲነ። ን ህ.ግ.ሓ.ኤ ንኽቕይር ግና ኣይፈተንኩን ጥራሕ ዘይኮነስ ኣይሕሰብን እውን ኢዩ ነቢሩ። ኣብ ናይ ዓለም-ባቃ ቤት ማእሰርቲ ዝኣቶ ንከባቢኡ ክቕይር ኣይክእልን ኢዩ። ግና እንተዝፍትን ነቢረ መሪሕነት ህ.ግ.ሓ.ኤ ከይውዓለት ከይሓደረት ተጋደልቲ ኣኪባ ብካራ ምሓረደትኒ ነቢራ ቢለ ይኣምን።

ኣብ 1979 መሪሕነት ጀብሃ ሃገራዊን ሰባኣዊን ኢዩ ነቢሩ። እቲ ጌጋታት ዝግበር ዝነበረ እውን ክዕረ ዝክኣል ነቢሩ ኢዩ። ጀብሃ ንናጽነት ኤርትራ ትቃለስ ምንባራ ዝክሓድ ኣይኮነን።

ዑስማን ሳልሕ ሳበ እውን ንናጽነት ኤርትራ ዝቃለስ ሃገራዊ ምንባሩ ዝክሓድ ኣይኮነን።

መሪሕነት ደርጊ ሓንቲ ንጽርቲ ዕላማ ነቢራቶ ኢያ። ንሳ ከኣ ኤርትራ ካብ እትፍለ ዋላ ኢትዮጵያን ህዝባን ይጥፍኡ ትብል ነበረት።

መሪሕነት ሻዕቢያ ግና ብንግሆኡ ብሰለይቲ ዝቖመ ኤርትራን ህዝባን ከጥፍእ ዝዓለመ ተበግሶ ኣዩ ነቢርዎ፡ ክሳብ ሕጂ እውን ተልእኾኡ ክቕጽል ንርእዮ ኣሎና። መን ኢዮም ልኣኽቶም ንክንፈልጥ ግና፡ እቶም ንተስፉሚካኤል ጆርጆ ኣብ ጆብሃ ኢንተርቪው ዘግበርዎ ክትሓባበሩና እልምን። ወያነ ትግራይ እውን፡ ኣዲስ ኣበባ ምስሓዙ ዝረኸብዎ ፍልጠት ይህልዎም ይኸውን ቢለ ይግምት። ኣነ ብወገነይ ግና እቶም ንኢሳያስ ዝልኣኹ ንዕንወት ኤርትራን ኢትዮጵያን ዝተዓጠቑ ነዊሕ ስትራተጂ ዘሎዎም ሓይልታት ኢዮም ዝብል እምነት ኣሎኒ። ምኽንያቱ ኣብ መጀመርታ ግዜ እኳ መሪሕነት ሻዕቢያ ምስ ኮማንዱስ ትሓባቢሩ ንጀብሃ ከጥፍእ ቢሎም፡ ኢትዮጵያ ልኢኾሞ ይኾኑ። ድሓር ግና ንሱ ዝያዳ ዝኸፍልዎ ረኺቡ ይኸውን። ምናልባት እውን ሳጽናኤል ስጋ ኢሳያስ ለቢሱ ንኤርትራ መደበሩ ክትከውን መሪጹዋ ይኸውን። በጃኻትኩም ንተስፉሚካኤል ጆርጆ ኣብ ጆብሃ ኢንተርቪው ዘግበርኩሞ ኣብ ኢንተርነት ዘርግሕዎ።
ኣብ መደምደምታ ክብሎ ዝደሊ፡ apartheid cannot be reformed; it must be abolished. ከም ዝተባህለ፡ እዚ ኣብ ኤርትራ ዝገዝእ ዘሎ ውድብ መልኣከ-ሞት ክሕከኽን ከብቕዕን እምበር ክዕረ ከምዘይክእል ከተሓሳስብ ይፈቱ። እቲ ተራ ተጋዳላይን ተራ ህዝቢን ታሕተዎት ሰበ ስልጣናንትን ናይ ሻዕቢያ ግና ናህና ምኺኖም ይኣምን። ማእከሎት ሰበስልጣናት ሻዕቢያ DENAZIFICATION (DE-EPLFICATION) ድሕሪ ምግባር ከከም ምዕዋቶም ተራእዩ ናብ ሕብረተሰቦም ይሕወሱ። እቶም ዓበይቲ ሰበ ስልጣናት ግና ብሕገ መንግስቲ ክፍረዱ ይግብኦም ብሃላይ ኢየ።

መንቀሳቐሲ ፍቓድ፡ መሬት ምሕዳግ፡ መንነት ምሕዳግ፡ ኣገልግሎት ዝስሙ Home lands, ኣገልግሎት ዝስሙ ባርነት፡ ሰብ ምጭዋይ፡ ሰብ ምህዳን፡ ደም ንጹሃን ምፍሳስ፡ ዘይሰብኣዊ መግረፍቲን ማእሰርቲን፡ ከፋፊልካ ግዛእ፡ ሰብ ሓዳር ምብታን፡ ምምዕባል ሽርሙጥና፡ ኣንስቲ ምዕማጽ ወዘተ......... ናይ apartheid ባህርያት ብመሪሕነት ሻዕቢያ ክፍጸም ንርእዮ ኣሎና። ስለዚ እዚ መሪሕነት እዚ ክጠፍእ እምበር ክዕረ ኣይክኣልን ኢዩ።
እዚ ክሰምዕ ዘይደሊ እንተ ሃሊዩ ግና ሻዕቢያ ትምሃሮ ቢለ መንገዱ ክቕጽል ይምነየሉ።

ግደፉ እናበልናዮም ማርክ ናይ ጀርመን ናብ ናቕፋ ለዊጦም፡ ኣብ ኤርትራ ብዙሕ ወለድ ክረክቡ ዝሓለሙ እንታይ ረኺቦም? ወረቐት። ሻዕቢያ ናቕፋ ኣይቅበልን ኢየ ኢሉዎም። ዝቐበሎም እንተ ረኸቡ እውን ዋጋ ኣይብሉን። "ብፈታዊታ ትጅምር ከም........."
ዝብሃል ምስላ ኩልና ንፈልጦ ኢና።

ዘልዓለማዊ ዝኽሪ ንስዉኣትናን "ሰለይቲ" ተባሂሎም ዝተቐትሉ ኣሕዋትናን
ሰላምን ፍትሒን ንህዝብናን እሱራትናን
EPLF cannot be reformed; it must be abolished.
ፍሽለት ንትሓድሶ ወይ ደግሲ ናይ ህ.ግ.ሓ.ኤ

ይቕጽል።

ሓጎስ ወልዱ

knzareb@gmx.de